

LÆRERPLAN

Kampen om magten

Fra enevælde til folkestyre (1849–1920)

Fag Historie	Klassetrin Udskolingen (7.–9. klasse)
Varighed 7 lektioner (dobbeltlektioner)	Hjemmeside Fremtidensskoler.com

Om forløbet

Detle undervisningsforløb i historie bringer eleverne gennem dansk demokratis afgørende udviklingstrin fra 1849 til 1920. Forløbet er opbygget med variation i arbejdsformer og tager afsæt i elevernes hverdagsliv og relevans, så det faglige stof opleves meningsfuldt. Metoder som Productive Failure, AI-konkurrencer, gruppeaktiviteter og kreative formidlingsopgaver sikrer høj elevdeltagelse og dybde i læringen.

Overordnede læringsmål for forløbet

Faglige kompetencer

- Forstå og forklare Grundloven af 1849 og dens betydning
- Kende til Systemskiftet 1901 og parlamentarismens indførelse
- Forstå Påskekrisen 1920 og dens afgørelse
- Placere begivenheder kronologisk på en tidslinje
- Anvende relevante fagbegreber korrekt

Almene kompetencer

- Formulere sig skriftligt og mundtligt om historiske emner
- Samarbejde i grupper og bidrage aktivt
- Bruge digitale redskaber, herunder AI-værktøjer
- Formidle fagligt stof kreativt til en modtager
- Reflektere over historiens relevans for nutiden

Bilagsoversigt

Bilag nr.	Titel	Bruges i lektion
Bilag 1	Systemskiftet af 1901 (3 niveauer)	Lektion 1
Bilag 2	Fire tekster om Systemskiftet (Tekst A–D)	Lektion 2
Bilag 3	Opgaveark til videoquiz (Grundloven)	Lektion 3
Bilag 4	Arbejdsark: Hvis Grundloven var TikTok	Lektion 3 og 4
Bilag 5	Opgaveark til video: Blev Danmark demokratisk i 1849?	Lektion 5
Bilag 6	Opgaveark: Grundlovs-battle – Dilemmaer	Lektion 5
Bilag 7	Mindmap over Påskekrisen (NotebookLM-eksempel)	Lektion 5
Bilag 8	Mix og Match-kort (14 begreber og forklaringer)	Lektion 6
Bilag 9	Læsetekst: Påskekrisen 1920 (af Camilla Kremmer Jensen)	Lektion 6
Bilag 10	Arbejdsark: Afsluttende opgave – Kampen om magten	Lektion 7

Lektion 1: Kampen om magten – Introduktion og Systemskiftet 1901

Tema	Introduktion til forløbet: Fra enevælde til folkestyre. Eleverne præsenteres for de tre centrale årstal (1849, 1901, 1920) og læser om Systemskiftet.
Læringsmål	<ul style="list-style-type: none"> • Være åben for nye undervisningsmetoder • Forstå forløbets overordnede emne: Kampen om magten • Kende tre vigtige årstal i dansk demokrati: 1849, 1901 og 1920
Dagsplan	<ul style="list-style-type: none"> • Indledning: Aktivering af forforståelse (5 min) • Fokusarbejde: Læsning af bilag 1 (20 min) • Pause (10 min) • Gruppearbejde: Tidslinje med Productive Failure (20 min) • Evaluering/opsamling (5 min)
Aktiviteter og metoder	<p>Aktivering (indledning): Eleverne skriver i 5 minutter, så mange grunde de kan komme i tanke om til, at emnet hedder „Kampen om magten“.</p> <p>Gennemgang af tidslinje: Læreren præsenterer den overordnede vinkel „Fra enevælde til folkestyre“ og de tre skælsættende årstal.</p> <p>Fokusarbejde – Læsning (bilag 1): Eleverne vælger selv sværhedsgrad (niveau 1, 2 eller 3) og læser teksten om Systemskiftet. Derefter identificerer de de tre vigtigste punkter.</p> <p>Productive Failure – Tidslinje: Eleverne får seks historiske punkter (fx Martsdagene, Systemskiftet, Junigrundloven, Kvindestemmeretten, Afstemningen om Sønderjylland, Christians 10.s afskedigelse af regeringen) og placerer dem i kronologisk rækkefølge UDEN hjælp. Dernæst må de bruge internettet til at finde de korrekte årstal.</p> <p>Evaluering: Eleverne svarer på to spørgsmål: (1) Hvad blev ændret ved Systemskiftet i 1901? (2) Hvad betyder parlamentarisme?</p>
Bilag	Bilag 1: Læsetekst om Systemskiftet 1901 (tre niveauer)
Evaluering	<p>Hvad gik godt i dag?</p> <p>Hvad blev ændret ved Systemskiftet i 1901 i forhold til, hvem der udpegede regeringen?</p> <p>Hvad betyder parlamentarisme ifølge teksten, og hvilke krav stiller det til en regering?</p>

Lektion 2: Systemskiftet 1901 – Den gode tekst og AI

Tema	Eleverne arbejder dybere med Systemskiftet og øver sig i at vurdere tekstkvalitet, herunder tekster skrevet af AI.
Læringsmål	<ul style="list-style-type: none"> • Prøve nye og måske mærkelige undervisningsmetoder • Forstå Systemskiftet af 1901 i dybden • Forbedre evnen til at formulere sig om historiske emner
Dagsplan	<ul style="list-style-type: none"> • Indledning: Genkald fra lektion 1 (5 min) • Fokusarbejde: Læsning og vurdering af tekster, bilag 2 (20 min) • Pause (10 min) • Gruppearbejde: AI-konkurrence om den bedste tekst (20 min) • Evaluering (5 min)
Aktiviteter og metoder	<p>Klassesamtale: Hvad vil det sige, at en tekst er „godt skrevet“? Klassen diskuterer kriterier.</p> <p>Vurdering af tekster (bilag 2): Eleverne får fire tekster om Systemskiftet (Tekst A–D, herunder to AI-genererede og to færdige). De skal vælge den bedste og begrunde valget sagligt. Note til lærer: Tekst A = Google Gemini-læserbrev, Tekst B = Nationalmuseet, Tekst C = Venstre, Tekst D = ChatGPT-reality show-manuskript.</p> <p>AI-konkurrence: Eleverne bruger en sprogmodel (fx ChatGPT, Skolebot eller Gemini) til at skrive den bedste tekst om Systemskiftet 1901. Krav: max 5 linjer, besvarer mindst ét af dagens spørgsmål, indeholder mindst 2 konkrete rettelser. Vinderen er den bedste AI-genererede tekst.</p>
Bilag	Bilag 2: Fire tekster om Systemskiftet 1901 (Tekst A–D)
Evaluering	<p>Hvad gik godt i dag?</p> <p>Hvad blev ændret ved Systemskiftet i 1901?</p> <p>Hvorfor opstod konflikter mellem Folketinget og regeringen i slutningen af 1800-tallet?</p> <p>Hvad betyder parlamentarisme?</p>

Lektion 3: Grundloven 1849 – Videoquiz og TikTok (del 1)

Tema	Eleverne introduceres til Grundloven og dens opbygning. De arbejder med videoer, stiller skarpt på rettigheder og begynder at forberede en TikTok-forklaring.
Læringsmål	<ul style="list-style-type: none"> • Forklar centrale rettigheder i Grundloven med egne ord • Anvend Grundloven på hverdagsituationer • Formidl fagligt indhold kreativt og målrettet en modtager
Dagsplan	<ul style="list-style-type: none"> • Indledning: Introduktion til Grundloven (10 min) • Fokusarbejde: Videoer og quizspørgsmål, bilag 3 (25 min) • Pause (10 min) • Gruppearbejde: Hvis Grundloven var TikTok, bilag 4 (resten af timen) • Evaluering (5 min)
Aktiviteter og metoder	<p>Introduktion (læser op): Læreren præsenterer Grundlovens opbygning: 89 paragraffer i 11 kapitler. Konkret eksempel: Ytringsfrihed (§ 77) – hvad må man og hvad må man ikke?</p> <p>Videoquiz (bilag 3): Eleverne ser en eller to korte videoer om Danmarks demokrati og retssystem. De svarer på spørgsmål: Video 1 med multiple choice, Video 2 med kortere åbne svar. Video 1: „Grundloven Hvornår kom grundloven til Danmark?“ Video 2: „En historie om det danske retssystem“.</p> <p>Klassesamtale: Hvad kan TikTok? Klassen diskuterer, hvad der gør en TikTok-video fængende og forklarende.</p> <p>Gruppearbejde – TikTok-opgave (bilag 4): Hver gruppe vælger én paragraf/rettighed (Ytringsfrihed §77, Religionsfrihed §67, Privatliv §72, Forsamlingsfrihed §79, Valgret). De skal formulere en klar pointe, en TikTok-idé med handling og replikker, og en forklaring på, hvad man lærer. Gruppen kan vælge: storyboard, manuskript eller optagelse. Opgaven fortsætter i lektion 4.</p>
Bilag	Bilag 3: Opgaveark til videoquiz Bilag 4: Arbejdsark – Hvis Grundloven var TikTok
Evaluering	Hvad var sværest ved at forklare Grundloven kort? En ting jeg ved om Grundloven nu

Lektion 4: Grundloven 1849 – TikTok (del 2) og præsentationer

Tema	Eleverne afslutter TikTok-opgaven og præsenterer for klassen.
Læringsmål	<ul style="list-style-type: none"> • Forklar centrale rettigheder i Grundloven med egne ord • Anvend Grundloven på hverdagssituationer • Formidl fagligt indhold kreativt og målrettet en modtager
Dagsplan	<ul style="list-style-type: none"> • Indledning: Genkald af Grundlovens opbygning (5 min) • Gruppearbejde: Fortsættelse af TikTok-opgave (25 min) • Pause (10 min) • Præsentationer for klassen (resten af timen) • Evaluering (5 min)
Aktiviteter og metoder	<p>Genkald: Læreren giver et hurtigt overblik over Grundlovens opbygning og ytringsfrihedseksemplet som repetition.</p> <p>Gruppearbejde (fortsættelse): Grupperne arbejder videre med TikTok-opgaven fra lektion 3 (bilag 4). Lærer går rundt og vejleder.</p> <p>Præsentationer: Grupperne præsenterer deres TikTok-idé for klassen. Feedback gives mundtligt, først fra klassen, derefter fra lærer.</p> <p>Tip til lærer: Skab en god stemning under præsentationerne. Ros det kreative mod – det handler mere om formidling end om perfektion.</p>
Bilag	Bilag 4: Arbejdsark – Hvis Grundloven var TikTok (fortsat)
Evaluering	Hvad var sværest ved at forklare Grundloven kort? En ting jeg ved om Grundloven nu

Lektion 5: Grundloven 1849 – Sandt/Falsk, video og debate

Tema	Eleverne arbejder aktivt med Grundlovens rettigheder og pligter via kropslig aktivitet, video og debat.
Læringsmål	<ul style="list-style-type: none"> • Forstå centrale rettigheder og pligter i den danske Grundlov • Kunne anvende Grundloven på konkrete hverdagssituationer • Øve argumentation, samarbejde og kritisk tænkning
Dagsplan	<ul style="list-style-type: none"> • Indledning: Kickoff – Sandt eller Falsk (10 min) • Fokusarbejde: Video og spørgsmål, bilag 5 (20 min) • Pause (10 min) • Gruppearbejde: Grundlovs-battle – Dilemmaer, bilag 6 (resten af timen) • Evaluering (5 min)
Aktiviteter og metoder	<p>Kickoff – Sandt eller Falsk: Eleverne rejser sig op. Lærer stiller fire påstande: (1) Man må sige alt i Danmark uden konsekvenser → FALSK. (2) Man må kritisere regeringen offentligt → SANDT. (3) Staten må lukke en avis → FALSK. (4) Man har religionsfrihed i Danmark → SANDT. Højre arm = sandt, venstre arm = falsk.</p> <p>Video (bilag 5): Eleverne ser filmen „Bled Danmark egentlig demokratisk med vedtagelsen af Grundloven i 1849?“ (6 min) og besvarer spørgsmål individuelt på PC. Spørgsmål inkluderer: hvad ændrede sig, hvem havde stemmeret, og hvad manglede demokratiet?</p> <p>Grundlovs-battle (bilag 6): Klassen deles i 2–4 hold. Hvert dilemma har to sider: Tilladt vs. Ikke tilladt. Holdene får 15 min forberedelse, 1–2 min argumentation per hold. Læreren er dommer.</p>
Bilag	<p>Bilag 5: Opgaveark til video om Grundloven 1849</p> <p>Bilag 6: Opgaveark – Grundlovs-battle med dilemmaer</p>
Evaluering	<p>Hvordan var det at arbejde aktivt med Grundloven?</p> <p>Hvorfor var kongen villig til at lytte og gøre som Lehmann ønskede?</p> <p>Hvad blev ændret i Danmarks styreform med Junigrundloven af 1849?</p>

Lektion 6: Påskekrisen 1920 – Begreber, mindmap og læsning

Tema	Eleverne introduceres til Påskekrisen 1920 via Productive Failure, begrebsarbejde i grupper og mindmap-teknikken.
Læringsmål	<ul style="list-style-type: none"> • Forstå centrale elementer af Påskekrisen af 1920 • Kunne anvende nøglebegreber om Påskekrisen 1920 • Lære at lære (metode: mindmap)
Dagsplan	<ul style="list-style-type: none"> • Indledning: Productive Failure – Tidslinje (10 min) • Fokuserarbejde: 14 begreber og personer (del 1 og del 2) (20 min) • Pause (10 min) • Gruppearbejde: Mindmap og læsetekst, bilag 7+9 (20 min) • Evaluering (5 min)
Aktiviteter og metoder	<p>Productive Failure – Tidslinje: Eleverne får 10 historiske punkter og skal placere dem i rækkefølge uden hjælp. Derefter afsløres den rigtige rækkefølge med årstal.</p> <p>Begrebsarbejde del 1: Klassen deles i små grupper. Hver gruppe får tildelt 1–2 af de 14 centrale ord/personer (Christian X, Carl Theodor Zahle, Regering, Kongen, Grundlov, Afskedigelse, Slesvig og Holsten, Demonstration, Sønderjylland, Folkeafstemning, Krise, Demokrati, Parlamentarisme, Enevælde). Gruppen finder information og skriver en kort, letforståelig forklaring.</p> <p>Begrebsarbejde del 2 – Mix og Match: Eleverne går rundt i klassen, forklarer deres ord til andre makkerpar og bytter kort.</p> <p>Mindmap: Læreren viser en video om mindmaps (Google Strategist, 6 min). Eleverne læser en tekst om Påskekrisen (lex.dk) og forsøger at lave deres egen mindmap. Løsningen kan ses i bilag 7.</p> <p>Hvis tid: Læreren afspiller en AI-genereret podcast om Påskekrisen (NotebookLM). Klassen diskuterer: Hvad lærte I nyt? Hvad manglede podcasten?</p>
Bilag	<p>Bilag 7: Mindmap over Påskekrisen (NotebookLM)</p> <p>Bilag 8: Mix og Match-kort</p> <p>Bilag 9: Læsetekst om Påskekrisen 1920</p> <p>Bilag 11: Podcast om Påskekrisen</p>
Evaluering	<p>Kan I huske nogen af begreberne/personerne vi arbejdede med i dag?</p> <p>Hvad kan man bruge et mindmap til?</p>

Lektion 7: Afsluttende opgave – Kampen om magten (2 dobbeltlektioner)

Tema	Eleverne arbejder med den afsluttende opgave, som samler hele forløbet. Opgaven er differentieret og kan løses på tre niveauer og tre formater.
Læringsmål	<ul style="list-style-type: none"> • Vise forståelse af de tre vigtige årstal (1849, 1901, 1920) • Forklare, hvordan de historiske begivenheder påvirker elevernes liv i dag • Formidle fagligt stof i et selvvalgt format
Dagsplan	<ul style="list-style-type: none"> • Lektion 7a: Indledning + genkald (10 min), Gennemgang af opgave (15 min), Pause (10 min), Arbejde med opgaven (resten), Evaluering • Lektion 7b: Indledning + kort genkald af opgaven (5 min), Pause (10 min), Fortsæt og afslut opgaven, Aflevering + evaluering
Aktiviteter og metoder	<p>Genkald: Fælles opsamling via video: „Grundloven 1849 og Systemskiftet 1901“ (8 min).</p> <p>Gennemgang af opgaven: Læreren præsenterer opgaven (bilag 12). Alle får et arbejdsark. Tre formater at vælge imellem: (1) Den Visuelle Tidslinje – planche eller digital tidslinje i fx Canva. (2) Reporteren – video eller podcast med „interviews“ af historiske personer. (3) Byggeren – Minecraft, LEGO eller tegneserie med forklaring.</p> <p>De tre stop på rejsen: For hvert årstal svarer eleven på: Hvad skete der? Hvem fik magten? 1849: Grundloven – kongen giver afkald på enevælde. 1901: Systemskiftet – parlamentarisme indføres. 1920: Påskekrisen – demokratiet vinder over kongen.</p> <p>Refleksionsdel (vigtigste del!): Niveau A: Nævn én ting du må i dag, som man ikke måtte før 1849. Niveau B: Forklar, hvorfor kongen i dag kun har en symbolsk rolle. Niveau C (udfordringen): Reflektér over, hvordan Danmarks grænser og demokratiske spilleregler fortsætter med at beskytte os i dag.</p> <p>Aflevering: Eleven afleverer den færdige opgave til lærer ved slutningen af lektion 7b.</p>
Bilag	Bilag 12: Arbejdsark til afsluttende opgave
Evaluering	Nævn en ting du har lært i dette forløb Hvad fra forløbet overraskede dig mest?

Didaktiske noter og tips til læreren

Productive Failure

Metoden bruges i lektion 1, 5 og 6. Eleverne løser først opgaven UDEN hjælp, så de opdager, hvad de ikke ved. Derefter får de lov at bruge internettet eller får svaret af læreren. Forskning viser, at „fejltagelsesfasen“ øger læreudbyttet.

Differentiering

Forløbet er differentieret på flere måder: Bilag 1 (lektion 1) tilbyder tre læseniveauer. Den afsluttende opgave (lektion 7) har tre refleksionsniveauer (A, B, C) og tre formidlingsformater. Læreren bør guide elever til det passende niveau uden at stigmatisere.

AI og digitale værktøjer

Forløbet bruger bevidst AI som et pædagogisk redskab – ikke som en genvej til at undgå læring. I lektion 2 vurderer eleverne AI-skrevne tekster kritisk. I lektion 6 lytter de til en AI-genereret podcast. Formålet er medie- og AI-literacitet, ikke blot faglæring.

Evaluering i hver lektion

Hver lektion afsluttes med 2–3 spørgsmål til klassen. Læreren kan gennemføre dette som håndsoprækning, whiteboardsvar, chat i Skolebot, eller ved at eleverne skriver på en seddel. Spørgsmålene er anført i lektionsoversigten.